

*Skive
Ousj
Billinge
4/8. 1932*

1 3699
I.

*3/8. Helga Persson
var Lina Kertelius
född 1885 i Böjersjö
Billinge bn*

Spökerier i Galgabacken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Spökerier i
Galgabacken.

1

En gumma, som hette Bengta Rasmusson, hade berättat att hennes systert Kristina gick en gång och repade (plockade) ene i Galgabacken. Just som hon gick och böjde sig ned, fick hon se ett ~~xxxxtxtxtxt~~ människohuvud med oerhört stora ögon. Hon blev så förfärligt förtäkräckt, så hon sprang hem det värsta hon orkade, men vågade ej tala om sin hemska syn förrän dagen efter. Vid hemkomsten blev hon sjuk och måste ligga till sängs.

Samma gumma, vilken under några år bodde i samma hus, som berättar skan under några år, var född i Gunnaröd och talade mycket om spöken i Galgabacken.

Trettonafton 1930, sade hon sig ha sett en mängd bloss där, vilka dansade i ring först rätt och sedan avigt (rätt menas antagligen åt samma håll, som klockan går). Ibland när hon såg blossen, sade hon, att de ~~xxxx~~ dansade upp mot den ett stycke därifrån liggande Thomassonska gårdens skog. Gumman trodde att det var osaliga andar efter vid Galgabacken avrättade personer, ty i Galgabacken säges en gång ha varit avrättsplats och skall detta vara upphovet till namnet.

Blossen vid
Galgabacken

Några barn, som lekte vid Galgabacken funno en gång en värja där.

Förr fanns det liksom en vall omkring några stenar, vilka natagligen en gång varit en domarering.

I en liten skogsdunge i Gunnaröds by syntes förr mycket bloss och man sade allmänt, att det var lantmätare, som ej mätt rätt när de stakat ut jorden.

I den s. k. Kalvahagen i Gunnaröd syntes också bloss och även här trodde man att det var en orättvid lantmätare, som ej kunde få ro i sin grav. ^ä a det fanns t. o. m. personer, som i sin starka tro, sade sig ha hört rasslet av kedjor eller kättingar, som användes av lantmätare.

II.

Spökeriet i malttorkan vid Billinge mölla.

Berätterskans mor hade en gång såsom ung varit i en malttorka Billinge mölla och torkat malt. Det brukade vid sådana tillfällen vara vanligt att byns övriga ungdomar kommo dit och höllo sällskap under natten, men det var ~~värdligt väder~~ en svår snöstorm så man höll sig helst hemma, varför hon ej fick något besök. Hon hade fått lov att ha nattherberge i möllan, men då vädret var dåligt och maltet behövde pas-

Blossen i
Gunnaröd.

Blossen i
Kalvahagen.

Spökeriet i
malttorkan vid
Billinge möl-
la.

sas stannade hon kvar i "malkölnan", som man sade, och lade sig uppe
 på den s.k. "galten" där det var varmt. (Galten var de plats där maltet
 förvarades eftersom det torkade.) I ^{/a/} samma hus, som malttorkan var inrymd,
 fanns ett svinhus. När hon legat en stund hördes svinhusdörren slås upp
 och alla svinen rusa upp och skrika såsom när någon kommer och skall
 utfordra dem. Hon tyckte att det var besynnerligt att dörrarna flögo
 upp för hon hade låsat ordentligt, men hon trodde stormen hade ryckt
 upp dem. och gick ned för att stänga. Då hon kom ned voro dörrarna stäng-
 da och svinen sovo i god ro. Hon gick då åter upp och lade sig, men då
 hon släckte ljuset upprepades samma ljud, men då hon åter kom ned var
 allt, som det skulle vara. Hon gick åter upp, men släckte ej ljuset. Hon
 låg dock och skrämde upp sig själv, så att hon ej vågade stanna där
 utan gick till möllan, Då hon kommit ett stycke från malttorkan hördes
 samma ljud. Hon fick aldrig någon förklaring på de mystiska ljuden, på-
 pekade bör att hon ej brukade tro på några spöken.

III.

Ola Spel.

/S./
 I Hultseröd, Billinge församling bodde en gammal spelman, som all-

mänt kallades Ola Spel. Han brukade vandra omkring i bygderna och spela på sin fiol, och förresten var han även i hembygden en ganska anlitad byspeleman. När han gav sig ut på längre färder var han ofta borta i flera veckor. Han brukade då föra med sig en tvåhjulig kärra, som han körde framför sig och så hade han fiolen under armen. Han spelade för säd eller andra naturaförmåner. Det han fick lastade han på kärran och när denna var fullastad återvände han hem. Ibland var gumman med och hjälpte till att köra kärran.

Denne gubbe kom dock att utfära en svår ogärning i det han slog ihjäl en granne. Denne bodde även i S. Hultseröd, och kallades gemenligen So-Bänjten, av vad anledning vet jag ej. Han var toffelmakare och troligt är att Ola Spel var hos honom på besök när mordet ägde rum, ty han slog honom med en hyvel i huvudet, så att han dog av skadorna. Troligen utfördes gärningen i hastigt mod och det var nog ej hans mening att döda.

/sig höra/

Efter gubbens död tyckte man, att han satt inne i rum och pligga tofflor i det rum där han haft sin verkstad, så man trodde inte att han hade fått ro i sin grav. Berätterskan, som förut bott i Hultseröd, sade sig själv ha hört de mystiska ljuden.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Ola Spel.

Ola Spel slog
ihjäl sin
granne, som
kallades So-
Bänjten.

5
IV. 3699

"Tocken" i Hultseröd.

Där bodde förr en gubbe i Hultseröd, som allmänt kallades för "Tocken" eljest hette han Måns Larsson. Han kallades också för den "Svarte Tocken" för han var så svart och smutsig. När han var död skulle en av grannarna gå till kyrkoherden i församlingen och anmäla dödsfallet, och när han kom dit, sade han: "Nu e "Tocken" dö! Vilken "Tocke"? frågade kyrkoherde Klarém. "Den svarte", svarade mannen, utan att vidare tänka på saken, men sedan fick han naturligtvis förklara, vem det var det gällde.

V.

Iakttagelser innan ett barn föddes.

Det har alltid inom allmogen och för resten hos lantbefolkningen i sin helhet förefunnits en viss rädsla för en del saker, som ej ansågos bra och därför måste en del försiktighetsmått vidtagas för att förhindra skadliga verkningar. Särskilt var det mycket att iakttaga före och efter ett barns födelse, och berätterskan omtalar en del saker, som med noggrannhet iaktogs före ett barns födelse.

Sålunda fick en havande kvinna aldrig krypa under ett staket el-

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

"Tocken" i
Hultseröd.

5

Iakttagelser
innan ett barn
föddes.

eller en stätta, ty då skulle hon få svår barnsäng. Därför måste hon alltid kliva över.

Om en kvinna kom förbi någon, som stod och bankade kläder, skulle hon gå bort och taga klappträet (tröskeln) och kasta den från sig, för eljest skulle barnet få hågot men av det, men berätterskan kunde inte komma ihåg, vad det var.

Innan ett barn föddes fick moderna ej sitta på en huggkubbe, ty då skulle barnet liksom bli reffligt eller skrumpet i stjärten.

En havande kvinna fick ej hellre att trampa på eller gå över en plats där det låg glöder, ty då skulle barnet bli sårigt. Berätterskan, som har en son, var innan han föddes sysselsatt med planteringsarbete i en plantskola. Man hade där bränt upp en del ris och bråte, och hon hade kommit att gå över platsen där det legat glöder. När pojken föddes ~~xxxxxxx~~ blev han lätt sårig och får att råda bot för detta skaffade hon några av de träkolsbitar, som blivit av glödena och sedan tvättade hon det såra stället med vatten, som ~~xx~~ man lagt glödena i och sedan blev pojken bra.

Berätterskan omtalar en berättelse, för vilken hon ~~ixx~~ går i full

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

6

När en havande kvinna kom till en plats där man tvättade kläder.

Modern fick ej sitta på en huggkubbe innan ett barn föddes.

En havande kvinna fick ej trampa över glöder

7 3699

borgen för sanningen och förresten så kan man anse hennes berättelser fullt vederhäftiga. Hon har ju själv känt en mängd av de gamla och har hört deras berättelser, och i detta fall kände hon både moder och barn och även den person, som enligt allmän tro var orsak till lytet.

En kvinna från Hultseröd var en gång ute och gick, och mötte då en av grannarna på vägen. Denne hade ~~xxxxx~~ /varit/ i Eslöv, och hade fått lite för mycket till bästa, så att han var glad i hågen och i följd därav upplagd för spektakel. Omtalas bör, att han hade köpt en ål och denna, som var levande förvarade han i fickan. Då han mötte grannhustrun rann skämtlynnat på honom och ~~xxx~~ då han kom mitt framför henne drog han upp ålen ur fickan och höjde den i luften. När hon så där oförberett fick se ålen blev hon så förfärligt rädd, och han å sin sida hade ej betänkt att hans skämt skulle hava denna verkan och ej hellre tänkte han på i vilka omständigheter hon befann sig.

~~xxxx~~ /som var en gosse/
När barnet, föddes var det ej, som andra utan han slingrade sig och snodde sig som en ål. Man märkte dessa rörelser, redan då han var helt liten och när han sedan växte till tilltogo de allt mera, och han kunde ej lära sig tala såsom andra, så att han var i det närmaste idiot. Såsom nämnts märkte man de egendomliga rörelserna ganska fort

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

—7

Barnet, som
slingrade sig
som en ål.

~~XXXXXXXXXX~~

och då man ansåg den relaterade händelsen vara orsak till lytet försökte man bota det tidigt. Naturligtvis skulle botandet företagas på något övernaturligt sätt och man försökte genom att få blod och naglar från den person, som skrämt modern, för att därigenom ~~åstadkomma~~ åstadkomma någon förbättring, men detta k lyckades naturligtvis ej. Lyckligtvis fick han sluta sitt lidande vid tolv års ålder.

Samma berätterska omtalar i även att det ej endast var för den svåra barnsäng

barnsängens skull en havande kvinna ej fick lov att krypa under en stätta eller staket. Man trodde i också att om hon det gjorde skulle /vid födelsen/ barnet få navelsträngen om halsen och dö. Därför måste en havande kvinna kliva över ett staket om det var aldrig så högt. Hade hon utan att tänka på faran krupit under kunde det onda tagas bort om hon kröp till-

baka igen. -----
Skrivare
Ouvig 15
Billings kn

Vi.

När prästen manade ned den döde.

Det hade en gång för länge sedan kommit ut en historia att en person, som var död, ej kunde finna ro i sin grav utan han spökade eller gick igen. Många personer sade sig ha sett honom och om en tid kom talet till prästens öron. För att skaffa den döde ro skulle prästen

När prästen
manade ned
den döde.

*Skane
Billings br*

9

3699

försöka att åter mana ned honom i graven och en gång då han åter tycktes vanka omkring, tog prästen sin kappa på sig och gick ut för att mana ned honom. Den döde sjönk och sjönk och då han kom så långt att endast huvudet syntes, sade han till honom, att han skulle tillhöra de döda och sedan blev han borta.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

9